

BENKANSEBEN MIN BORA ALIZE SIGIKAFOW LA

KA NESIN

BASIGI NI BENJININI MA MALI KONJO

Anw, Mali gɔfɛɛnaman ani Jɛkulu Murutilen minnu y'u bolonɔ bila bilasiralisɛben na zuluyekalo tile 24 san 2014 ;

An faralen jɔɔɔn kan Alize dugu kɔnɔ fɔkabɛnw siratige la, i n'a fɔ a fɔra bilasiralisɛben kɔnɔ cogo min, n'an bɛɛ sɔnna o bilasirlisɛben kɔnɔko ma, ni bolonɔbila kɛra a la zuliyekalo tile 24 san 2014, walasa benkan ka sɔrɔ basigi kuntaala jan kɔnɔ, n'o bɛ kɛ gɛlɛya fɛɛɛ laban ye, gɛlɛya min tun bɛ kɔrɔnfɛmaraw kɔnɔ, n'o bɛ wele ko « Azawadi » ;

An bɛ foli kɛɛnkɛɛnɛnɛn ni tanuni kɛ ka jɛsin Alizeri jamana ma, o min kɛra fɔkabɛnnaw jɛkun ye. Foli ni walejɛnumandɔn bɛ ka taa nin jɛkulu ninnu ma : Afiriki TilebiyanfanJamanaw ka Sɔrɔ yiriwalitɔn ye, n'o ye SEDEYAWO / « CEDEAO » ye, Afiriki jamanaw ka Kelenyatɔn, Dijɛselekenaani jamana hɔrɔnyalenw ka Tɔnba, n'o ye ONI / « ONU » ye, Erɔpu jamanaw ka tɔnba ani silamɛw ka jɔɔɔndɛmɛtɔnba n'o ye OSEYI / « OCI » ye. Foli ni walejɛnumandɔn bɛ ka taa nin jamanaw fana ma : Burukina Faso, Murutani, Nizeri, Nizeriya ani Cadi, n'olu fana bɛ fɔkabɛnnaww fɛ.

Fɛsɛfɛsɛli jɛmajɔlɛn kɛlɛn kɔ Mali gɛlɛyaw kan, kɛɛnkɛɛnɛnɛnya la, gɛlɛya minnu bɛ taakasegin na kɔrɔnfɛmaraw kɔnɔ ;

An bɛ cɛsirilen ka gɛlɛya ninnu sababuw silatunu pewu ani ka bɛn lakika sabati, min sinsinnen bɛ jamana tariku kan, o min fana sinsinnen bɛ kelenya kan, jamanaden bɛɛ donni na da kelen fɛ bonya ni karama kɔnɔ, min bɛ kɛ ni bɛɛ danbe batoli ye, n'o ye Mali jamana taabolo ye ;

An dalen don a la ko jamana ka taajɛ tɛ sabati ni jamanadenw ma fara jɔɔɔn kan ka kɛ kelen ye, k'o sinsin taabolo kuraw kan, minnu bɛ jamana to a cogo la, ka jateminɛ kɛ hadamadenw toli la u danbe la ani ka jateminɛ kɛ jamana dugukoloko n'a sɔrɔko la ;

An b'a dɔn ko Mali kɔrɔnyanfan ka kan ka yiriwa teliya la, sɔrɔko, hadamadenyako ni dɔnko siratige la, n'o ka kan ka kɛ ni fɛɛɛ jɔnjɔnw ye ;

An b'a dɔn ko ko jamanamara ka kan ka tali kɛ kɔrɔnfɛmaraw ka tarikuw, u ka sekow n'u ka dɔnkow kan, tariku y'a jira k'olu minnu ye gɛlɛya caman sɔrɔ u ka jɛnamaya kɔnɔ ;

An dalen b'a la ko lakana ka kan ka sabati, ka basigi ni hakilisigi jidi an ka jamana kɔnɔ ani ka mara kɛ ka jɛ, jɛlɛnya, hadamadenw ka hakɛw batoli, kiiri kɛcogo juman ani jangilibaliya kɛlɛli kɔnɔ ;

An dalen b'a la ko jama hawuja walew ni kojuguba kɛ kɛlɛli ye wajibi ye ;

An haminako ye Afiriki sariyasɛbenw ni dijɛselekenaani sariyasɛbenw batoli ye ;

K'an hakili to bɛnkansɛben kɔrɔw ni gɛlɛyaw la, minnu yera u waleyali n'u kolɔsili la ;

An bɛnna ko minnu kan, olu file:

YƆRƆ I: SARIYAW, LAHIDUW ANI SARIYA MINNU TARA FƆNƆGƆNKƆ JENABOLI KUNTAALAJAN KƆNƆ KAMA

Bolofara 1: Sariyaw ni lahiduw

Sariyasen 1: Bilasiraliseben hakilina na, Fan fila mɔgɔw y'a jira k'u be nin sariya ninnu bato:

- a) Mali jamana ka kelenya batoli, jamana dugukolo toli a cogo la an'a ka yere mahɔɔnya batoli, ani ka jamana fanga ke demokarasifanga ye, bee b'i ka diine sugandi min kɔnɔ;
- b) Ka seko ni dɔnko ani kanko bolofara caman lakodɔn ni k'u jiidi, ani ka jamanakɔnden bee jɔyɔɔ don da la, kerekenkenneya la musow ni denmiseninw taw, jamanajo walew la.
- c) Jamanadenw k'u yerew ka kow jenabo ni mara kecogo kura do ye, min be tali ke u haminankow kan;
- d) Ka Mali maraw yiriwali damakene ka tali ke u kelenkelenna ka sɔɔ nafabɔtaw la;
- e) Ka ban ka diyagoyalifanga ke felajira fere ye ani k'a ke kumajɔngɔya ni fokaben fɔnɔgɔnkɔw dilaanifere ye;
- f) Ka hadamaden ka hakew, hadamaden danbe, yereya lakikaw ni sagoladiinedonw bato;
- g) Yuruguyurugu ni nangilibaliya kelɛli;
- h) Terorisimu, dorogufeere ani walejugukew (jamana kɔnɔ ani jamanaw ni jɔgɔn ce) dabilali;

Sariyasen 2: Fan fila mɔgɔw ye lahidu ta ka nin benkan in kɔnɔkɔw waleya, k'u ka keta ke o siratige la.

Sariyasen 3: Mali kolatigecakɛdaw be labenw bee sabati ka nin benkan kɔnɔkɔw waleyali jalatige, k'o ke Fan fila mɔgɔw bee ka hakilifalenfalen kɔnɔ ani kolɔsilijekulu ka deme kɔnɔ.

Sariyasen 4: labenba minnu latigera nin benkan kɔnɔ, n'u be waleya kelen-kelen Mali kɔɔnfemaraw kɔnɔ, k'a sɔɔ dankari ma ke jamana fan ni benkanfere kerekenkennenw na. Nin labenw be boli jamana mara tow kan.

Bolofara 2: Fɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔli kɔntaala jan sariyaw

Sariyasen 5: Nin bɛnkan in kun ye ka basigi tilennen ni kɔntaala jan sabati Mali kɔɔɔ, n'ɔ bɛ kɛ sababu ye ka bɛn sabati kɛrɛfɛjamanaw kɔɔɔ ani dijɛ seleke naani jamanaw kɔɔɔ. A bɛ tali kɛ fɔɔɔɔɔɔ banni na pewu kumajɔɔɔɔɔɔ kɔɔɔ, min sinsinnen bɛ nin ko ninnu kan:

Azawadi tɔɔɔ

Azawadi tɔɔɔ bɛ tali kɛ tijɛ na, hadamadenya, dɔnko, miirina kɔrɔma de kan, Mali kɔrɔnfɛmara jamaw kafolen bɛ minnu na, n'olu ye jamana bolofaraw dɔw ye. Nin welecogo forobafaamuyali min bɛ tali kɛ hadamadenya kan, ka kan ka kɛ bɛɛjɛbɛnkan ye, Mali jamana ka kelenya batoli la.

Fɛɛɛ minnu kɔntilennaw ye ka basigi ni kanbɛnni sabati jamana kɔɔɔ

Gɛɛɛya banbali minnu cookora Mali jamana sahelijanfan fɛ, olu ka kan ka jɛnini politiko sira fɛ. O la, bɛnkanlajɛba dɔ bɛna sigi furancɛwaati kɔɔɔ, n'ɔ bɛ kɔɔsiliɛkulu ka dɛmɛ kɔɔɔ, wa jɛkulu kelen o kelen sen bɛ don o la damakɛɛɛ kɔɔɔ, walasa hakilifalen-falen dafalen ka kɛ Maliden bɛɛ ni jɔɔɔɔɔɔ cɛ fɔɔɔɔɔɔ sababuw kan. O barosigi b'a wasa don Azawadiko la. A ka kan ka fɛɛɛw boloda, minnu b'a to Mali b'a ka gɛɛɛya jugu wuli, k'a ka jamanaden kelen-kelen bɛɛ jɔɔɔɔɔɔ don ba la jamana baara la ani ka fɔkaben lakika sabati jamana kɔɔɔ. Sariyasun dɔ bɛ labɛn min bɛ tali kɛ basigi, kelenya ani kanbɛnni kan jamana kɔɔɔ; o bɛ kɛ bɛɛjɛbɛnkan kɔɔɔ, walasa ka jateminɛ kɛ Mali ka fɔɔɔɔɔɔɔ lahalaya bɛɛ la, k'a ka kelenya n'a ka dugukolo kelenya waleya.

Fɛɛɛ ninnu labɛkun ye mara kɛkɔɔnuman sabatili ye

Ka fara fɛɛɛ kɔfɔɔɔɔɔɔ kan, fɔɔɔɔɔɔɔɔ jɛnabɔli k'a ban pewu, tɛ taa mara kɛcogo numan kɔ, min bɛ jateminɛ kɛ sigidaw lahalayaw la n'olu bɛ tali kɛ nin fɛn ninnu kan :

- kolatigɛcakɛdaw sigili waleya minnu bɛ sinsin sigidalakodɔnnɛnw kan, ni mɔɔɔ sugandilɛnw b'olu kunna ;
- ka mara kɔfɔɔɔɔɔɔɔ bila u yɛɛw k'u ka kow jɛnabɔ, nka o bɛ sinsin yɛɛɛmara sariya kan ;
- ka kɔrɔnyanfɛn mɔɔɔw ta ka wasa jamana cakɛdaw la ;

- Demokarasifanga sinsinni ni kiiridaw lasarali nɔgoyali ye kiiri kunkanmɔgɔw la ;
- Ka kana ni lakanafɛɛɛɛ dɔ waleyali, min sinsinnen bɛ kelenya, bɛɛ sendonni ni jɔyɔɔfa sariyaw kan ;
- Jamanadenw sendonni lakika la, kɛɛnkɛɛɛɛnnya la kɔɔɔnɔfɛmɔgɔw, sigida lakananiko jɛnaboli la ;
- Ka kana tigilamɔgɔw bila ka taa jamana fɛn bɛɛ fɛ ;
- Ka kɔɔɔnɔfɛmaraw yiriwalicakɛda dɔ sigi senkan, kolatigɛjɛkulu dɔ ka jɛmɔgɔya kɔɔɔ, min waleyali hukumu kɔɔɔ, yiriwali taabolo kɛɛnkɛɛɛɛn labɛɛɛna hadamadenya, dɔnkow ani jamana cogoyaw ni waati yɛɛɛmaw siratigɛ. Yiriwalifɛɛɛɛ musaka bɛ bɔ cakɛda dɔ fɛ min sigikun ye yiriwali kuntaala jan sibatili ye, n'o ka sɔɔɔw bɛ bɔ jamana ni dɛmɛbagaw kun.
- Dije seleke naani jamanaw ka lahidu tali ka nin bɛnkan kɔɔɔkɔw waleyali ni k'u bato, ani ka dɛmɛ kɛ o siratigɛ la, politikiko, teriyasira, nafoloko, baarakɛfɛɛɛɛko ni baarakɛminɛnko la ;
- waatifurancɛ dɔ bɛna bila bɛnkan in bolonɔbilalen kɔ.

Yɔɔɔ II : POITIKIKOW NI JAMANA JOSENKOW

Bolofara 3 : Jamana jɔsenko hukumu ani dugukolo labɛnko kura

Sariyasen 6 : Fan fila mɔgɔw ye lahidu ta ka josen labɛɛɛnɛn dɔ waleyali min b'a to kɔɔɔnɔfɛmɔgɔw, fasodenjɛnumanya kɔɔɔ, k'u yɛɛw ka kow jɛnabɔ, ka tali kɛ yɛɛɛmara kan ani ka jɔyɔɔɔba di o yɔɔɔ mɔgɔw ma jamana ka cakɛdaw kɔɔɔ. Labɛn minnu latigɛra o hukumu kɔɔɔ, olu filɛ :

Sigida kɔɔɔ :

- Mara kɔjɛnabɔbulon dɔ sigilɛn bɛ mara kɔɔɔ, min sugandira bɛɛkawote senfɛ ; se ni sɔɔɔ caman bɛ labila o ka bolo kan ; fanga fana bɛ bila a ka bolo kan kiiriko ni marako siratigɛ la, wa baarakɛnafolo fana bɛ bila a ka bolo kan.
- Malidenw, kɛɛnkɛɛɛɛnnya la kɔɔɔnɔfɛmɔgɔw, b'u yɛɛ ka kow jɛnabɔ o hukumu kɔɔɔ yɛɛɛmara sariya siratigɛ la ;

- Sariyatabulon peresidan be sugandi beɛɛkalata senfe. Ale de ye fangabonda ni mara ɲemɔɔ ye mara kɔnɔ ;
- Latigeliɛkuluw be Serekiliw ni kominiw kunna (serkili kolatigɛɛkulu ni komini kolatigɛɛkulu) minnu fana be sugandi beɛkawote senfe, birow fe, minnu be kolatigɛ ɲɔɲɔ fa ; olu ka ɲemɔɔya be serikili kolatigɛɛkulu peresidan ani mɛri sugandilen bolo ;
- Mara beɛ yamaruyalen be k'u sagolatɔɔ ta min yamaruyara fangabonda fe n'o be ke maraw lataamani sariyaw kɔnɔ.

Jamana kɔnɔ

- Ka sariyatabulon filanan sigili taabolo lakuraya ani k'a waleya, n'a be fo o ma ko « SENA », jamana ka kɔnɛyew walima a mana ke welecogo fen o fen ye, min be sanga don a ka siya n'a ka kɛta la, ani k'a ke cakɛda ye min ka baaraw n'a kɔnɔko be nin benkan kuntilennaw jidi ;
- Ka jamanadenw seli nɔɔya sariyatabulonba la ni wotekɛɲɔɲɔw cayali ye jamana kɔnɔ walima ni fɛɛɛ lakika wɛɛw ye ;
- Ka fɛɛɛ tige cogo min, laadalamaakɔɲɔbaw, musow ni denmisenninww be don marabolow tɔɔlabulon kɔnɔ ;
- Ka ɲɔɲɔ di kɔɲɲemɔɔ caman ma kolatigɛcakɛdaw ni forobacakɛdaw la (kelɛjama ni marabondaw la) .

Bolofara 4 : Fangaw ni sew tilacogo

Sariyasen 7 : Fan fila mɔɔw benna a kan ko ɲɔɲɔw ni baaraw ka kan ka tila jamana ni sigida lakodɔnnenw ce, walasa ka jateminɛ ke fasodenw ni sigidalamɔɔw haminankow la.

Sariyasen 8 : Maraw be se ka latigeli ke nin ko ninu kan, sariya hukumu kɔnɔ :

- a) sɔɲ, hadamadenya ni dɔnko yiriwali porogaramu n'a bolodali
- b) dugukolo labenni ;
- c) forobabaarakeminɛnw ni hadamadenya sabilicakɛdaw sigili n'u ɲɛnabɔli (dugumakalan ni baaradegekalan, kenɛya, lamini, dɔnko, siraw, kunnafonidiminɛnw, minnu be mara ka bolo kan, kuranko, jiko ni saniyako) ;

- d) sene, baganmara, monni, kugokɔnɔfenw tɔɔtɔli, donitaw, jago, isiniw, bololabaara, turisimu, donitaw maraw ni jɔɔɔn ce ;
- e) baarakɛnafolo ni sɔrɔw ni musakaw jatebɔsɛbenw mara kɔnɔ ;
- f) Nisɔngɔ ni sɔrɔw latigeli n’u waleyali ka tali ke jamana ka jateminɛnen pereperelatigelenw kan ;
- g) takisikow jɛnabɔcakɛdaw ;
- h) bolomadɛmɛwari sɔrɔli ;
- i) diinɛw sagoladonni
- j) jɛjɔɔɔnya walanwalannen ni filaninteriya
- k) jamana lakanani ni kasaraw tɔɔtɔli

Sariyasen 9 : Sigidalakodɔnnenw ka jalatigeliw be waleya n’u lakodɔnna ani n’u lasera jamana tɔɔlamɔɔ ma. Sew tilali latigelen be sariya fe, minnu ka kan ka lase sigidalakodɔnnenw ma, ka tali ke politikifangaw dan sigili kan.

Bolofara 5 : Jamana tɔɔlamɔɔ sigili ni baaraw kecogo sɛgesɛgeli

Sariyasen 10 : Jamana b’a tɔɔlamɔɔ kelen sugandi sigidalakodɔnnenw kɔnɔ, walasa ka forobanafa lakana. O la, a be gɔferɛnaman ka taabolo jɛfɔ porozɛbaw kan, ka sɔrɔ ni hadamadenya yiriwalifɛɛɛw ni dugukolo labɛnni baaraw nɔɔɔya.

Sariysen 11 : Jamana tɔɔlamɔɔ be baaraw kecogo sɛgesɛge, n’olu be tali ke sigidalakodɔnnenw ka sɛbenw dilanw kan. O sɛgesɛgeli kecogow pereperelatigelen be sariya fe.

Sariyasen 12 : Fan fila mɔɔɔw bɛnna a kan ka jamana ni maraw ka jɔɔɔnye ke fɛn damadɔw kan, k’a sɔrɔ dankari ma ke jamana ka ketaw la. O kow ye :

- yiriwaliporozɛw waleyali minnu latigɛra jamana ni forobacakɛdaw walima kɛnyɛɛyɛcakɛdaw fe nin mara ninu kɔnɔ.
- kungokɔnɔsɔrɔw nafabɔli, kɛɛnkɛɛnɛnɛnya la dugujukɔrɔnafolow ;
- fɛn o fɛn, n’o be tali ke nin bɛnkan in kan.

Bolofara 6 : baarakɛnafolo ni fɛɛɛw

Sariyasen 13 : Farankan min ka kan ka ke ka tali ke takisiw, sigida nisɔngɔw sarataw hake pereperelatigeli kan, i n’a fɔ a fɔra cogo min nin bɛnkan in sariyasen 8 nan kɔnɔ, mara

kelen o kelen be se k'a ka nisongo sarata latige ka tali ke a ka sorocakeda n'a ka yiriwali kuntilennaw kan sariya hukumu kono.

Sariyasen 14 : Jamana ye lahidu ta, ka jamana ka sorow 30% dilifere do waleya sigidalakodonnenw ma sanni san 2018 ce, ka sinsin damakejeheni kan tilali senfe, nka jateminε kerεnkerennεn be ke korɔnfεmaraw la, ka tali ke dalilu latigetaw kan.

Sariyasen 15 : Jamana be hake do di sigidalakodonnenw ma, nafolow la minnu be soru u ka sigidaw sorow nafaboli la, kerεnkerennεnya la, dugujukorɔnafolow, ka tali ke dalilu latigetaw kan.

Sariyasen 16 : Jamana ye lahidu ta :

- ka sigidalakodonnenw ka sew di u ma ;
- ka sigidalakodonnenw ka forobabaara kanu don magow la, kerεnkerennεnya la, Mali korɔnfεmaraw la ;
- ka baarakelaw tali nogyo sigidalakodonnenw ka forobabaarala la, mago tataw fanba ka ke korɔnfεmaraw magow ye.

YORO III : KANAKO NI LAKANAKO

Bolofara 7 : Taabolobaw

Sariyasen 17 : kana ni lakanako minnu file nin ye, be jehabo nin sariyaw de ye :

- wolomani kana ke sorodasiceta la, jamanaden bee ka don sorodasiya ni lakanajekuluw la ;
- ka kelajama ni lakanajama ke kelen ye, k'o jεmagoya di jamana ma ;
- sorodasiw ni lakanakelaw bilali ka taa Mali fan bee fe dɔɔnin-dɔɔnin ;

Bolofara 8 : maramafentigiw farali jagon kan yoro kelen na, u tali jamana kelajama la, kelεkεminεnw minεni u la, baara dili u ma

Sariyasen 18 : maramafentigiw kafoli jagon kan yoro kelen na, o kun ye ka kelεkεdenw latomε minnu be se ka don kelajama kono walima DEDEYERI « DDR » porogaramu kono. O taabolo be ke ni waleyaw sigilen de ye sariya kono ni MINISIMA ka demε ye.

Sariyasen 19 : Fan fila magow benna a kan ka baarabolo do sigi DEDEYERI « DDR » kama, n'o konomagow be ke gɔferenaman ni jekuluw murutilenw magow ye. O baarabolo be baara ke nin bekan in kolɔsilijekulu ka jεjagonya kono.

Sariyasen 20 : Donni ni DEDEYERI « DDR » be ke ka ben ni maramafentigiw ka farajogonkan ye ; u be ta baaradaw la i n'a fo sorodasiya, walima ka baara d'u ma u ka yere ta siratige la . DEDEYERI « DDR » be tali ke kekekece korow ceta, minnu farala jogonkan n'u ma soro tali la.

Bolofara 9 : Sorodasiw ni lakana tigilamogow laseli jamana fan bee fe

Sariyasen 21 : kekekecew ni lakana tigilamogow talenw be lataa jamana fan bee fe ; nka o be ke doonin-doonin k'a damine benkasaben bolonobiladon na, koronfemara bee konn. O baara be ke MOKU « MOC » ni MINISIMA « MUNISMA) » ka jemogoya konn.

Sariyasen 22 : koronfemara mogow caman ka kan ka ye kekekece tilatilalenw na, wa jemogoya fana be d'u ma, walasa ka dannaya sinsin ani ka maraw ka lakanako sabati.

Bolofara 10 : Yelama donni sorodasiw ni kana tigilamogow ka kow la

Sariyasen 23 : Fan fila mogow benna a kan ka yelama waleya jamana ka lakanako la, ka tali ke kewale korow la ani k'i sinsin farafinna tonba ni dije seleke naani tonba ka sariyabenw kan.

Sariyasen 24 : Goferenaman n'a jehogonw ka deme konn, feere bee tige lakanacakadaw sigili waleyali kama, cakada minnu be se ka jamana lakanabaaraw jenabo ani k'a joworo fa mara lakanako jidi la.

Sariyasen 25 : Fan fila mogow benna a kan ka jekuluba barikama do sigi lakanako kama, sigidajekuluw kelenkelenna be don jekulu min konn walasa ka miiriya dafalen ta lakanako kuntilenna kura kan, ka tali ke sigidaw, maraw ni jamana ani dije seleke naani daliluw jonjonw kan.

Sariyasen 26 : Lakana sabatiliyekuluba be lapiniw ke mogow sugandilicogow kan jodaw la, walasa ka ben sinsin ani ka joworo fa baarajedon konn.

Sariyasen 27 : Yelamani donni sorodasi ni kana tigilamogow ka kow la hukumu konn, polisijekulu do be sigi senkan min be bila sigidalakodonnenw ka mara konn, u ka polisikomago kama.

Sariyasen 28 : Sigida lakanani bilasiralijekulu do, ni jamana, mara, sigidaw ni sigidalamogow fangabondaw ni togodalamogow be min na, o be sigi senkan ka bila sigida jemogo ka mara konn.

Bolofara 11 : Binkanni keɓeli

Sariyaseen 29 : Fan fila mɔgow ye lahidu ta ka terorisimu n'a bolofaraw bee keɓe n'o ye mɔgɔfaga bolodalen ni dorogufeere ye.

Sariyaseen 30 : Fan fila mɔgow benna a kan ka keɓolo keɓenkeɓennenw sigi senkan walasa ka terorisimu ni mɔgɔfaga bolodalenw keɓe.

YORŌ IV : HADAMADENYA, SORŌ ANI DONKO YIRIWALI

Bolofara 12 : Yiriwali fɛɛɛ keɓenkeɓennen

Sariyaseen 31 : Fan fila mɔgow benna a kan ko jamana ka kan ka yeɓema don sigida yiriwali taabolo la walasa sigidalakodɔnnenw ka yamaruya k'u ka yiriwalifɛɛɛw laben jɛɓɔɓɔnya taabolo kɔɔ, min be tali ke sigida soroko n'a donko kan ani ka kow jatebɔsɛbenw dantige jɛlenya la fan bee fe.

Sariyaseen 32 : Mara fila walima mara wɛɛw be ka bolokɔɔbaarayɔɔ lakikaw sigi senkan, nka o be ke i n'a fo sariya y'a pereperelatige cogo min, walasa k'u sorosiraw ni hadamadenyasiraw yiriwali jidi, ka tali ke u ka sew kan i n'a fo o jɛfɔlen be cogo min benkan in kɔɔ.

Sariyaseen 33 : Kɔɔɔnfemaraw yiriwalicakɛda do sigira, min be bilasiraljɛkuluu do jɛmaaya kɔɔ ; o bilasiraljɛkulu kɔɔmɔgow ye mara kolatigɛbulon tɔgɔlamɔgow ye, minnu ka baara jɛsinnen be baara ni fɛɛɛw tilali ma demɛɓɔɓɔnya hukumu kɔɔ, walasa soro ni fen wɛɛw ka yiriwa.

Sariyaseen 34 : Yiriwalifɛɛɛ keɓenkeɓennen do labenna cakɛda in kama jɛkuluw ni gɔfɛɛɛnaman fe, jɛɓɔɓɔw ka demɛ kɔɔ ; a musaka bɔbaga ye waribɔkesu do ye, min bilala senkan yiriwali kuntaala jan kama.

Sariyaseen 35 : Fɛɛɛ labenkun ye ka kɔɔɔnfemaraw ka yiriwali taamasiyɛn ni mara tɔw ta damakɛɓe ; o be waleya san 10 fo san 15 kuntaala kɔɔ. A waleyali kolɔsili be ke bilasiraljɛkulu de fe, baarakɛcakɛdaw ni fangabondaw ka demɛ kɔɔ.

Sariyaseen 36 : Fan fila mɔgow benna a kan, benkan in kolɔsilijɛkulu ka jɛmaaya kɔɔ, ka kiimɛnijɛkulu do sigi senkan Mali kɔɔɔnyanfan fe, walasa ka haminakow dantige gɛɛyaw banni kama teliya la, ka do bo faantanya barika la ani ka yiriwali sabati yɔɔ kɔɔ. O baara

be ke kalo saba kono, benkansaben bolonobilalen ko. A be jini dije waribonba fe, Afiriki jamanaw yiriwalibanki, n'o ye BADI / « BAD » ye, ani silamew ka yiriwalibanki, n'o ye BIDI « BID » ye, u ka dembe ke baara in waleyali la, gɔferenaman, dije cakɛdabaw ani yoro yiriwata mɔgow ka hakilifalenfalen kono.

Sariyase 37 : Warijnilajeba be sigi senkan kalo fila, yiriwalifere kenkenennen dilannen ko. Laje bena bilankorokesu do sigi yiriwali kuntaala jan kama, min bena ke yiriwalifere kenkenennen musakaminen ye.

Bolofara 13 : Wulikajo ka jɛsin korɔnfemaraw yiriwali ma.

Sariyase 38 : Korɔnfemaraw yiriwali cakɛda be jamana ka dembe sennateli soro i n'a fo benkan in y'a pereperelatige cogo min.

O la, fokaben benna a kan ka ferew bee waleya, waati surunnin, wari hakelama ani waati jan kono, minnu kofora farankan kono, n'o be tali ke soro, donko, seko ani hadamadenyako yiriwali kan.

Kolɔsilijekulu ka jɔgonye folow senfe, gɔferenaman bena sɛben do dantige, min b'a ka lahidu talenw pereperelatige o hukumu kono, a b'a fe ka fere minnu waleya ani lahiduw tiimeni bolodasaben labenni i n'a fo ben ker'o kan cogo min, nin dakun ninnu siratige la :

- hadamadenya sabilicakɛdaw ;
- baarakelaw yiriwali ni se dili ye u ma;
- cikɛbaaraw yiriwali (sɛne, baganmara ani baara minnu jɛsinnen be baganw marali n'u tɔɔtɔli ma) ;
- sirabadilanw walasa ka taakasegin jɔgoya korɔnfemaraw kono;
- dugujukorɔnafolo ni tileyeelenkuran ;
- baarako, kenkenennenya la musow, denmisenninw ni kelɛkɛkɛkɔ ka baarako ;
- nafasɔɔcakɛda sigili sigida la ;
- ka soro siraw dayele mɔgow ye, minnu kɔseginna u faso la, minnu y'u sigiyoro bila ani desɛbagato werew.
- bololabaara, « turisimu », jago ni kunnafonidi ;
- kalan ni ladamuni.

Sariyasen 39 : Fan fila mɔgɔw bɛnna a kan, min ye kalanko ni dɔnko siratige ye, ka nin fɛɛɛ ninnu tige :

- ka kalan porogaramuw dilan ka bɛn maraw ka hadamadenya ni dɔnkow ma ;
- ka sigidaw kanw ni sɛbɛnnicogow yiriwa ;
- ka kalan kun folɔ ni kun filanan sinsin, o la, jateminɛ bɛ kɛ bɛɛ sendonni kalan na ;
- Ka sanfɛkalan cakɛdaw dayɛɛ ;
- Ka dɔnkoyiriwalisow ni fɛnkɔrɔmarayɔrɔw (mizew) dayɛɛ maraw kɔnɔ ;
- Ka nin maraw ka dɔnkow jiiɛ, sigida la, mara kɔnɔ ani jamana ni diɲɛ kɔnɔ.

Sariyasen 40 : Mara yiriwalicakɛda dɔ bɛ dayɛɛ mara bɛɛ kelenkelenna kɔnɔ walasa ka maraw ka sew sinsin baarako siratige la, min bɛ kɛ sababu ye ka gɔfɛɛnaman ka lahidu talenw tiimɛni kiimɛ;

Cakɛda kura in bɛ maraw/jamana ka marabonda de kɔnɔ, a ɲɛmɔgɔya bɛ mara kɔlatikɛbulon peresidan de bolo ;

Sariyasen 41 : Maraw ni jamana kɔnɔ, bɛnkanporogaramuw bɛ dilan baara caman porogaramuw sigili kama, jamana ka wajibiyaw kɛli sariya kɔnɔ, sɔrɔ ni hadamadenya yiriwali hukumu kɔnɔ.

Sariyasen 42 : Jamana ye lahidu ta ka sigidalamɔgɔw sendon sɔrɔw ni bolomadɛmɛnafolow ɲinini n’u labaarali la, minnu bɛ sɔrɔ sigida sɔrɔw ɲinini n’u nafabɔli la, ɲɛɲɔgɔnya walanwalannen sɔrɔw ani bɛnkan minnu latigɛra jamana fɛ, sɔrɔko siratige la.

Sariyasen 43 : Jamana ye lahidu ta ka ɲɛɲɔgɔnyaporozɛw yiriwa, miinnu miiriyaw tara sigida la. Fɛɛɛw bɛ tige ka sigidalakodɔnnenw sendon bɛnkanjuruw ni yiriwali dɛmɛ labɛnni, kuncɛli ni waleyali la.

Sariyasen 44 : Yiriwaliporogaramuw lajɛli bɛ kɛ dɛmɛɲɔgɔnw fɛ nafoloko siratige la, kɔlɔsilijjɛkulu ka ɲɛmɔgɔya kɔnɔ.

Sariyasen 45 : Dɛmɛbaga fɛn o fɛn ye taabolow labɛn walima ye miiriyaw ta sahelɛ kama, a ɲininen b’olu fɛ u k’u ka kɛta folɔ bɛn Mali kɔrɔnfɛmaraw haminankow ma ani nafa min bɛ basigi ni lakana sabatili ma nin mara ninnuu kɔnɔ.

YORŌ V : FŌKABɛN, KIIRIKO ANI HADAMADENYAKOW

Bolofara 14 ; Fɔkaben ni kiiriko

Sariyasen 46 : Fan fila mɔgɔw bɛnna a kan ka fɔkabɛn lakika yiriwa, min sinsinnen bɛ nin kow kan :

- Sariyasun dɔ labɛnni bɛn, kelenya ni fɔkabɛn kama ;
- laadalakiiritigɛfɛɛrɛw bilali senkan walasa « tiɲɛ jini, kiiriko ni fɔkabɛn » koɲɛnabɔkulu ka ɲɛnamaya ;
- Baarajɛkulu dɔ sigili yurugyuruugu kɛlɛli kama ani forobanafolo denjuguya dumuni ;
- sɛgɛsɛgɛlijɛkulu dɔ sigili, min ka baara bɛ ɲɛsin kɛlɛ laadaw n'a sariyaw sɔsɔli, mɔgɔfagawalew, silatunufagali, binkanniw cɛnimusoya siratigɛ la, ani sariyasɔsɔwale wɛrɛw ka ɲɛsin hadamaden ka josariyaw ani diɲɛ kɔnɔ hadamadenyako sariyaw ma Mali jamana fan bɛɛ fɛ.
- sɔn ka kɛ a ma ko yafa tɛ se ka kɛ kɛlɛ laadatijɛ n'a sariyasɔsɔ ni hadamadenya silatunufagaliw ma cogo si la, wa fan bɛɛ mɔgɔw ka sɔn fana u ni sɛgɛsɛlijɛkuluba ka jɛ k'o baara kɛ ;
- yafa tɛ se ka kɛ kɛlɛ laadatijɛbagaw n'a sariyasɔsɔbagaw ni kojuguba kɛ ka ɲɛsin hadamadenya ma ani hadamaden ka hakɛw sɔsɔlibaga juguw, ɲangata sen bɛ minnu na ka sin musow, npogotigininw ni denmisɛnninw ma fɔɲɔgɔnw sɛnfɛ ;
- kiiritigɛfanga dili donni walasa ka sariya bolili waleya jamana fan bɛɛ fɛ ;
- lahidu tali ka yɛlɛma don kiiriko la walasa kiiri kunkankomɔgɔw ni kiiridaw bɛ gɛrɛ ɲɔgɔn na, k'a sew jidi, ka dansigi ɲangilibaliya la ani ka laadalasariyaw labaara kasɔrɔ dankari ma kɛ jamana sariya la ;
- kiiriko dɛmɛni ni kiiri kunnafoniko forobayali fasodenw ka hakɛw kan ;
- ka kalan nafama jidi kiiriko baarakɛla bɛɛ ye, fo ka se silamɛdiinɛ sariyatigiw ma ;
- fanga kura ka di silamɛdiinɛ sariyatigiw jɔyɔrɔ ma jamana kiiriko la, janko jamakuluw cɛ fɔkabɛn na wasa jate ka boli laadaw ni diinɛ taabolow kan ;
- laadalafangajɛmɔgɔw jɔyɔrɔ sankɔrɔtali n'u ka musakaw tali ye ani siyalakow labɛncogow mɔgɔw ni ɲɔgɔn cɛ ;

Bolofara 15 : Hadamadenyakow

Sariysen 47 : Fan fila mɔgɔw ye lahidu ta ka sababuw waleya, minnu bɛ mɔgɔ bolillenw seginni n' u bisimilali nɔgɔya ani ka fɛɛrɛ tige u ka musakako la, ka tali kɛ Afiriki ni diɲɛ

sariyasɛbɛnw kan ani afiriki bɛnkansɛbɛnba min tara san 1969, o min bɛ janimabolibagaw ka gɛlɛyaw jɛnabɔ, ani Kanpala bɛnkansɛbɛn min tara san 2009, n’o bɛ kuma mɔgɔw lakanani kan, mɔgɔ minnu y’u sigiyɔrɔ bila afiriki kɔnɔ.

Sariyasɛn 48 : Fan fila mɔgɔw b’a jini cakɛdaw ni hadamadenw dɛmɛnijɛkuluw fɛ u ka kɛtaw kɔkɔrɔdon minnu bɛ janimabolibabagaw seginni, u bisimilali ani u ka baarasɔrɔ teliman nɔgɔya.

Sariyasɛn 49 : Fan fila mɔgɔw ye lahidu ta ka sariyaw yiriwa ani k’u bato, sariya minnu bɛ tali kɛhadamadenya ni tilɛnnɛnya kan, n’olu ye hadamaden dɛmɛniwale taalan ye. U ye lahidu ta fana ka mɔgɔw jangi, minnu bɛ nin dɛmɛ kɛ tɔgɔjɛninan ye politikiko, sɔrɔ walima sɔrɔdasiko siratigɛ la, ka dɛmɛnicakɛdaw lasɔrɔli nɔgɔya ani ka mɔgɔw ka lakanako sabati.

YɔRɔ VI : WAJIBIYAW NI DɛMɛ

Bolofara 16: Fan bɛɛ mɔgɔw ka kɛtaw

Sariyasɛn 50 : Fan fila mɔgɔw y’a dɔn ko wajibiya fɔlɔ min bɛ bɛnkan sabatili la, o ye kankɛlɛntigiya ye, u ka dannaya n’u ka lahidutigiya, ka bɛnkan in kɔnɔko bato ani k’a labɛnw bɛɛ waleya, u ka jamana ka bɛn nafa kama, ani basigi, lakana ni hakilisigi sabatili Mali kɔnɔ ani kɛrɛfɛjamanaw kɔnɔ.

Sariyasɛn 51 : Fan fila mɔgɔw b’a jini politikitɔnw ni sigidajɛkuluw fɛ, kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la musow ni dɛnmisɛnninw ka jɛkuluw, kunnafonidisow, laadalakunnafonidilaw, laadalajɛmɔgɔw ni diɛnɛjɛmɔgɔw, u ka dɛmɛ kɛ bɛnkan kuntilɛnnaw sabatili la.

Bolofara 17 : Fɔkabɛnnaw jɔyɔrɔ

Sariyasɛn 52 : Fɔkabɛnnaw, n’olu ka jɛmɔgɔya bɛ Alizeri bolo, olu de ye bɛnkan ni labɛnw batoli seere ye jɛkulu fila fɛ. O la, a :

- bɛ to ka tɛmɛ n’a ka fɔkabɛnbaara ye ;
- bɛ jɛkuluw laadi, n’o kun bɛ, waleyali hukumu kɔnɔ ;
- b’a jɔyɔrɔ fa ni gɛlɛya donna bɛnkan kuuntilɛnna sabatili la.

Sariyasɛn 53 : cɛfɔli bɛ kɛ sababu ye ka bɛnkan waleyali ni Mali dɛmɛni wulikajɔ kɔkɔrɔdon dijɛ kɔnɔ.

Bolofara 18 : Dijɛsɛlɛkɛnaani mɔgɔw jɔyɔrɔ

Sariyasen 54 : Dijeselekenaani mɔgɔw ye nin benkan in batoli seere ye; o la, u cɛsirilen don k'o baaraw senkɔromadondon, kerɛnkerɛnɛnya la :

- dijeselekenaani tɔnba, Afiriki Tɔnba, Erɔpu Tɔnba, Silamɛw ka Tɔnba, ni jɛɔgɔn wɛrɛw, ye lahidu ta ka benkan in waleyali kɔkɔɔdon ;
- Afiriki Tɔnba bolofara min jɛsinnen bɛ basigi ni lakanako ma ani dijeselekenaani tɔnba ka bolofara min jɛsinnen bɛ lakanako ma, a jɛninen bɛ olu fɛ u ka dɛmɛ don benkan in ma, ani k'a kɔɔsili kɛ a waleyaliko la ; ani fana, ka jɛngilifɛrɛw dabali, mɔgɔw kama, minnuu b'a fɛ ka gɛlɛya don lahidu talɛw waleyali la ;
- A jɛninen bɛ dijeselekenaani mɔgɔw fɛ, u ka benkan waleyali bilasira ni wariko, baarakɛfɛrɛ ni baarakɛminɛn ye benkan, DEDEYɛRI « DDR », ɛSIYɛSIYɛRI « SSR » ni binkanni kɛlɛli tɛ taa waleyali minnu kɔ ; u ka kan k'u jɔyɔɔ fa nafolobɔko la, min jate minɛna ; o la, u b'u wasa don lajɛba la, min bɛ kɛ benkan waleyali nafolonini kama.

Sariyasen 55 : Fan fila mɔgɔw ye ɛaniya ta ka jamanadenw ni dijeselekenaani baarakɛlaw ka baaraw kiimɛ ni k'u kɔɔsi.

Sariyasen 56 : MINISIMA, dijeselekenaani tɔnba ka cakɛdaw ni pɔgaramuw ani jɛkulu fɛn o fɛn, ka kan ka jɔyɔɔ min ta ani a ka kan ka bolomadɛmɛ nafama min kɛ benkan in waleyali hukumu kɔnɔ, olu bɛ tali kɛ waati kuntaala de kan, u cibagaw ye min kalifa u ma.

Bolofara 19 : Benkan kɔɔsilijɛkulu

Sariyasen 57 : Fan fila mɔgɔw bɛnna a kan, ka kɔɔsilijɛkulu ni waleyalijɛkulu dɔ sigi nin benkan in bolonɔbilalen kɔ bɛn ni fɔkabɛn kama Mali kɔnɔ.

Sariyasen 58 : SEYɛSIYA / « CSA » (Benkansɛbɛn, basigi ni fɔkabɛn kama), o kɔnɔmɔgɔw filɛ : Mali gɔfɛrɛnaman, jɛkulu murutilɛn minnu b'u bolonɔ bila nin sɛbɛn in na ani cɛfɔlaw (Alizeri, Burukina Faso, Murutani, Nizeri, Cadi, SEDEYAWO / « CEDEAO », ONI / « ONU », OSI / « OCI », IYA / « UA », IYE / « UE », ONI / « ONU » bolofara min ka baara jɛsinnen bɛ lakana ma, o ka lasigidɛnw ka kan ka ye kɔɔsilijɛkulu ka baaraw la. SEYɛSIYA / « CSA » bɛ se fana, n'a kun bɛ, ka baarakɛla wɛrɛw ni nafolobɔcakɛda wele u k'u sendon baara in na.

Sariyasen 59 : SEYɛSIYA « CSA » jɛmɔgɔya bɛ Alizeri bolo, ale min ye cɛfɔlaw ka jɛmɔgɔ ye ; a dɛmɛbaga ye Burukina Faso, Murutani, Nizeri ani Cadi ye, olu ye peresidan

dankanw ye. Kòlòsilijékulu dagayòrò ye Bamakò ye. A bε se ka jògònye kε fan wεrε fε, n’ò kun bε. A bε jògònye kε sijε kelen kalo kòò, a bε se ka jògònye balalenw fana kε n’a kun bε.

Sariyasen 60 : SEYËSIYA “CSA” ka baaraw ye :

- Fan fila mógòw bε bεnkan labenw waleyali, u kòlòsili an’u sεgεsεgeli kε, kasòrò a ma dankari kε MINISIMA ka baara la;
- ka bolodalisεben dò laben bεnkan labenw waleyali kama ani k’a bato;
- ka bεnkan labenw jεfò ni fòjògòñ kεra fan fila mógòw cε;
- ka fan fila mógòw cεfò, n’ò ni kεli ka kan;
- ka gòfεrenaman dεmε a ka fεrε lakikaw ta bεnkan labenw waleyali kama; nin ko ninnu fana sen b’ò la:
 - i. forobacakεda walanwalannen ni cεmabòlenw ka kε kòrònyanfan fε;
 - ii. ka sariyaw ta minnu bε bεnkan kòòkòw waleyali nógòya;
 - iii. baarakεfεrε lakikaw laseli sigidalakodònnenw kòò, u lataamani kama an’u ka baaraw n’u ka sew waleyali kama;
 - iv. fεrεw tigeli minnu b’a to demokarasi minen kura minnu kofòlen bε bεnkan kòò, olu ka dòn sigida la, kεrenkεrennenya la, wote tógòsεbεngafew lakurayali, k’a jini mógòw fε u k’u tógò sεben o sεbenw kòò walasa u sen ka sòrò kalafiliw la, ani dεmε kεli ka cakεda kuraw ni fεrε kuraw sigi.

Sariyasen 61: MINISIMA ni IYA / “UA” (MISAHELII), OSI / “OCI”, IYE / “UE” ni SEDEYAWO / “CEDEAO” ka jεjògònya kòò, olu bε SEYËSIYA / « CSA » dεmε bεnkan kòlòsili n’a waleyali baaraw la.

Sariyasen 62: SEYËSYA / “CSA” ka baara waleyali kòò, a bε jεmógòyakulu naani sigi senkan minnu bε tali kε nin barosigikunw kan: “politikow ni cakεdakow”, “kana ni lakana”, “sòrò, seko ni dònko yiriwali” ani “ kanbenni, kiiriko ani dεmεnikow”

Bolofara 20: Kòlòsilikεla kannabilalen

Sariyasen 63: Fan fila mógòw bεnna a kan, SEYËSYA / “CSA” ka kòlòsilikεla dò sugandi, min ka baara bε kε bεnkan waleyali kiimεni ye.

Kalo naani o kalo naani, a be dantigeliseben do dilan, min be lahidu talenw waleyali jefo, lahidu minnu tara benkan kono; a be gelayaw jira, ka gelayaw kebagaw jira, ka lajiniw ke fere tigetau kan.

Sariyasen 64: kolosikela be deme soro a ka baara hukumu kono.

YORO VII : LABEN LABANW

Sariyasen 65: nin benkan in labenw n'a farankanw te se ka yelama ni jekulu minnu y'u bolonabila a la, bee ma son a ma, kolosilijekulu ka hakilina sorolen ko.

Sariyasen 66: Farankanw ye benkan yoro lakikaw ye wa nafa min be laben tow la, o nafa kelen de b'u fana na

Sariyasen 67: Nin benkan in waleyali be damine kabini fan fila mogo ni cefola b'u bolono bila a la don min.

FARANKAN FOLLO : Furancɛwaati

Sanni bɛnkansɛbɛn sariyaw bɛɛ ka sigi senkan, bɛn kɛra nin furancɛlakokɛtaw kan. Olu ka kan ka kɛ furancɛlawaaati kɔnɔ min waleyali bɛ daminɛ bolonɔbilali bakurubabɛnkansɛbɛn labannen na min bɛ tali kɛ bɛn na. O waati kuntaala b'a ta kalo tan ni seegin (18) ka taa se kalo mugan ni naani (24) ma.

O furancɛ kɔnɔ, laɓini ye ka nɔgɔya don dabaliw sigili la senkan ka fɔkabɛn kɛ Malidenw ni ɲɔgɔn cɛ, ka Mali kura sigi senkan, jamana kelen, demokarasi matarafalen bɛ min kɔnɔ.

Nin bɛɛ sababu ye, Ala barika la, bɛn ni jɛmufanga sabatili ye ani hadamadenw ka sɔn ɲɔgɔn ye siyaw caya ni dɔnkow caya kɔnɔ.

Furancɛwaati kɔnɔna na, jamanaden minnu bɔra jamana kɔkan k'a sababu kɛ kɛɛ ye, olu ka seginni ka kɛ, k'u ka sigiyɔrɔko an'u ka baarakow ɲɛnabɔ ani fana ɲankata ye mɔgɔ minnu sɔrɔ, ka dɛmɛ kɛ ka ɲɛsin olu ma.

Furancɛwaaati ka laɓiniw n'a kuntaala.

Bolonɔ mana bila bɛnkansɛbɛn na, Furancɛwaati bɛ dayɛɛ o yɔrɔnin bɛɛ. O kɔnɔna na, sanni sariya talenw ni maracogo minnu kɔfɔlen bɛ bɛnkansɛbɛn in kɔnɔ, olu ka latigɛ an'u waleyali ka daminɛ, dabali kɛrɛnkɛrɛnnen minnu bɛ tali Mali kɔrɔnfɛmaraw maracago la, olu bɛ sigi senkan ani k'u waleya.

O dabaliw kun ye :

- ka sigasiga bɔ a la pewu ko sariyaw bɛna ta minnu bɛ tali kɛ jamana jɔsen kuraw sigili n'u waleyali la, jɔsen minnu ɲɛsinnen bɛ politikiko, kanako ni lakanako, sɔrɔko, hadamadenko, seko ni dɔnko, sariyako yiriwali ani jamanadenw Cɛlabɛnni ma ;
- ka wote sariyasɛbɛn lajɛ k'a kuraya ni yɛɛmaw ye walasa, furancɛwaati in kɔnɔ, sigidaw ni maraw ani jamana kɔnɔ, kalataw ka kɛ cogoya la min b 'a to sisan bɛnkansɛbɛn in kɔnɔko ka se ka waleya ;
- ka dabaliw ni labɛnnisiraw waleya minnu bɛ tali kɛ bɛn seginni na, kojugukɛw dabilali la, ka yɛɛma kuraw kɛ ka ɲɛsin kana ni lakanani ma walasa ka kana baarakɛlaw ka sew sabati kosɛbɛ an'u ka fasodenɲumanya ;
- ka janto kɛ kosɛbɛ walasa sɔnni ka kɛ sariya talenw ma walasa ka dankari binkanni ni dantɛmɛwalew la ani fana ka dansigi dɛnkɛrɛfɛ ni kojugukɛ kolokololi la ;
- ka bɛnkansɛbɛn in waleya sarati talen kɔnɔ.

Walasa jamana baaraw kana jɔ, jɔsen minnu bɛ senna taa bɛ kɛ ni olu ye fo

ka taa se benkasɛben ni in kɔnkow sigili la senkan.

- ka jɛmɔgɔw sigi kɔɔnfɛla kominiw ni sɛrikiliw ani maraw kɔnk furancɛwaati kɔnk ; o mɛnnenba ka kɛ kalo saba bolonɔ bilali kɔ benkasɛben in na.U tacogo, u ka baaraw bɛna latige fɔkabɛn kɔnk baarakɛɔgɔn bɛɛ lajɛlen fɛ.
- teliya la, ka sariyasɛbenw sigi senkan walasa benkasɛben kɔnkow ka se ka waleya;
- Gɔfɛɛnaman bɛna dabali bɛɛ tige walasa, kalo tan ni fila (12) kɔnk, Depitebulon ka wote sariya kura latige ;
- Jɛkulu minnu sigira senkan benkasɛben in kɔnk, olu bɛ kalataw baaraw kɛ maraw ni sigidaw la furancɛwaati kɔnk. O bɛ kɛ i n'a fɔ benkasɛben y'a fɔ cogo min. kɛwaati sarati cayalenba ye kalo tan ni seegin (18) ye.

FARANKAN 2NAN : kana ni lakanani

1.Furancɛladabali minnu bɛ tali kɛ kana na

Baarajɛkulu faamuyalen (SETɛSI « CTS ») sigira senkan, min bɛ Lakana Korɛnabɔkulu dɔ bolo n’o fana bɛ Ben Lakɔlsili jɛmɔɔɔyakuluba kɔnɔ ; o baarajɛkulu bɛ Wagadugu Benkansɛben ka Bɛɛjelakanabaarakɛkulu Faamuyalen (SETEYɛMUSE « CTMS ») taabolow ta ni dɔ farala o kulu kan Alize sɛtanburukalo tile 16 la san 2014 :

a. Gɔfɛɛnaman tɔɔɔlacidenw ni *Mɔɔɔmurutilenkuluw cɛ Kolabennaw* ani *Yɛɛkunmabɔlaw ka Farajɔɔɔnkantɔn* sendonni SETɛSI / “CTS” ani Kɔlsili ni sɛɛsɛɛgɛli jɛkuluw (EMɔVU / « EMOVs ») la, u bolofara minnu bɛ maraw kɔnɔ, olu fana sen b’o la.

- SETɛMUSI labugunnen bɛ taa a ka baaraw waleyali fɛ fo ka taa se SETɛSI sigili ma senkan ;

- Mali kɛɛbolow ni kana Lakanabagaw ka ciden wɔɔɔ (6) , Mɔɔɔmurutilenkuluw cɛ Kolabennaw tɔɔɔlamɔɔɔ saba (3) ani Yɛɛkunmabɔkuluw ka Farajɔɔɔnkantɔn tɔɔɔlamɔɔɔ saba (3) bɛ don SETɛSI / ”CTS” la. MINISIMA fana mɔɔɔ fila bɛ don a la (SETɛSI jɛmɔɔɔ fana b’a la), Fɔkabɛnna mɔɔɔ kelen-kelen ka bɔ Fɔkabɛnkuluw bɛɛ kɔnɔ ani dijɛsɛlekennani kɛɛbɔlo minnu bɛ yan, nin bɛɛ tɔɔɔlamɔɔɔ kelen fana sen bɛ don.

SETɛSI / “CTS” ka baaraw ye:

- Ka mugucidabila kɔlsi fanw cɛ ;
- Ka sɛɛsɛɛgɛli kɛ ni dankari bɛ kɛ mugucidabila bɛnkan na;
- Ka kana sabatilibaaraw kuraya ani k’u fɛsɛfɛsɛ ;
- Kɛɛbolow lasigiyɔɔɔw, k’olu yɔɔɔw jini k’u dɔn ani k’u lakodɔn ;
- Ka dabaliw tigɛ fɛɛɛko nasira fɛ sɔɔɔdasiw laseginni na an ka kɛɛbolow kɔnɔ .

b. Fɛɛɛw Waleyali Korɛnabɔjɛkulu (MOKU / “MOC”) sigili senkan ani yɔɔɔkɔlsilibagaw farali jɔɔɔn kan ka taama-taama.

-Tile 60 kɔnɔ bolonɔbila kɔ bɛnkansɛben na, SETɛSI / “CTS” ka jɛmɔɔɔɔya kɔnɔ, Waleyali Fɛɛɛw Korɛnabɔjɛkulu (MOKU / “MOC”) bɛ bila senkan ani yɔɔɔkɔlsilibagaw ka farajɔɔɔnkan ka taama-taama ;

- SETɛSI / “CTS” bɛ bilasiralisɛben walanwalannen labɛn k’a dajira, a kɔnɔmɔɔɔw n’a ka baaraw bɛ pereperelatigɛ. Bilasiralisɛben in bɛ kɛɛbolofw ni lakanabagaw, Mɔɔɔmurutilenw

ce korɛnabolaw ani Yɛɛkunmabɔkuluw ka Farajɔɔɔnkantɔn mɔɔɔ hake pereperelatigɛ MOKU / “MOC” kɔnɔ ;

- O fɛɛɛ in jɛnabɔbaga bɛ kɛ kɛɛbolow ni Lakanabagaw ka jalatigiba dɔ ye, o ka dankanw bɛ kɛ Mɔɔɔmurutilenkuluw ce kolabennaw tɔɔɔlamɔɔɔ kelen ye ani Yɛɛkunlabɔlaw ka Farajɔɔɔnkantɔn tɔɔɔlamɔɔɔ kelen ;

- MOKU ni dijɛselekenaani kɛɛbolo minnu sigilen b’a yɔɔɔ la, olu b’u bolo di jɔɔɔn ma ka baara kɛ ;

- MOKU ka baara ye ka yɔɔɔkɔɔsibagaw ka farajɔɔɔnkan boloda ani k’u bila baara la, ka Mali sɔɔɔdasiw sendon a la, ani Mɔɔɔmurutilenkuluw ce Kolabennaw ni Yɛɛkunmabɔkuluw ka Farajɔɔɔnkantɔn ka mɔɔɔ dɔw. N’a yera ko nafa b’a la ani n’a bɛ se ka kɛ, MINISIMA ni dijɛselekenaani kɛɛbolo minnu bɛ yen, olu ka demɛ bɛ se ka jini (o la, MOKU_bɛ yɔɔɔkɔɔsi kɛcogow n’a kɛwaati jate minɛ). Yɔɔɔkɔɔsi taama-taama fɔɔɔ ka kan ka kɛ, a mɛɛnɛnɛba, tile 60 bolonɔbila kɔ bɛnkansɛbɛn na ;

- MOKU ka baara ye fana ka sɔɔɔdasi murutilenw ka waleyaw n’u taabolow boloda ani k’a waleya u ka yɔɔɔkelennasigi kuntaala kɔnɔ ;

- Bolonɔbila kɔ bɛnkansɛbɛn na, o tile 60 kɔnɔ, SETESI “CTS” ni MOKU “MOC” bɛna basigili labɛnbaaraw bolodasɛbɛn dajjira ka jɛsin Mali kɔɔɔnfɛla ma. O bolodasɛbɛn kɔnɔ yɔɔɔkɔɔsi taama-taama jɔɔɔɔ bɛna kɛ belebele ye marifatigiw ka yɔɔɔkelensigi matarafali la, u lajɛɛɛɛɛ an’u sɛnbɔli kɛli la. Bolodasɛbɛn ka lajini bɛna kɛ jantoli ye walasa yɔɔɔw kana lakolonya lakana nasira fɛ yɔɔɔkelennasigi waati ani kɛɛ dabilali ka fara mɔɔɔ tɔw kan, an’o waati jɛ n’o kɔfɛ.

c. Yɔɔɔkelennasigi

-Tile 30, bolonɔbila kɔ bɛnkansɛbɛn na, SETESI “CTS” bɛ farajɔɔɔnkan ni yɔɔɔkelensigi dagaw dantigɛ ani kɛɛɛɛɛw ka kɛɛɛɛɛ. MINISIMA “MINUSMA” bɛ dagayɔɔɔw labɛnɛw daminɛ ni k’a baaraw ban tile 120 sarati kɔnɔ, k’u labila kabini u mana jɔ ka ban. ;

- Tile 30, bolonɔbila kɔ bɛnkansɛbɛn na, baara taabolo min latigɛra feburuyekalo tile 18 san 2014 ka jɛsin yɔɔɔkelennasigi ma, SETESI “CTS” b’o jɛnamaya, ani fana, yɔɔɔkelennasigi daminɛ waati bɛ pereperelatigɛ a fɛ ;

- Tile 30, bolonɔbila kɔ bɛnkansɛbɛn na, jɛkulu murutilenw bɛ sɛbɛn labɛn k’a di SETESI “CTS” ma, sɛbɛn min bɛ u ka sɔɔɔdasi hake n’u ka maramafɛn hake dantigɛ; o bɛ kɛ saratiw kɔnɔ minnu jɛfɔra feburuyekalo tile 18 baaraw taabolow kɔnɔ.

II. Kελεκεδεν κωρω ladonni jamana kelebollow κωω

- Tile 60, bolonobila κω benkansεben na, keleden κωρω laseginni baarajεkulu be sigi senkan ;
- O baarakεjεkulu mωgow ye kelebollow ni lakanabagaw tωgolamωgow, Mωgomurutilenkuluw ka kolabennaw ani Yεrekunmabokuluw ka Farajogonkanton tωgolamωgow. Jεkulu in ni Benkansεben in waleyali kolosili nεmωgowjεkulu b'u bolo di jωgon ma ka baara ke ;
- Jamanakuntigisariyasεben βena baarakεjεkulu κωωmωgow pereperelatige, u ka baaraw ani a lataamacogo. Jεkulu in βena baara ke jamanakuntigi ka nεmωgowya κωω. O de βena mωgo faamuyalen sugandi, a ka c'a la, bεε sonnen be mωgo min ye walasa o ka ke jεkulu in kuntigi ye;
- Tile 90, bolonobila κω benkansεben na, kojεnabojεkulu min be keleden lasegin kelebolo κωω ani Bulonba min nεsinnen be ERI-ESI-ESI / "RSS" ma, olu be je ka saratiw sigi senkan, keleden κωρω be ta sarati minnu kan, u hake n'u be ta sira minnu fe jamana baaraw la ; kelebolo ni lakana cakεdaw be o baaraw la ani a jalakow nεnaboli;
- O kama, keleden murutilenw b'u ka sorodasi lasegintaw bεε lajelen tωgow sεben. Gofεrenama be dabali sigi senkan walasa ka laseginni in ke sarati κωω min te tεmε kalo wωρω (6) kan i n'a fo benkansεben y'a fo cogo min. Baara be ke Laseginnijεkulu ka kolosili κωω ani ERI-ESI-ESI / "RSS" Bulonba ;
- Laseginnijεkulu ni ERESIYESI (RSS) Bulonba ka baarakεjogony κωω, a be jaladicogo ni jωρωρωyεlεma baara ke minnu be dajira kolatigebagaw la. Keleden murutilenw cεla, minnu tun ye jalatigibaw (ofisew) ye, n'olu be lasegin, olu ka jala dωgowyalenba be ke u ka jala κωω ye. Minnu te sarati folenw dafa ani minnu ka lapini te laseginni ye, eretereti musakaw be yamaruya olu ye.

III. Tεmεsira yaasa keledenw ka maramafεnw bila,k'u senbo kele la ani k'u bolo don baara wεre la (DEDEYERI / "DDR")

Tile 60, bolonobila κω benkansεben na, kelebila, ni keledenw bolo donni baara wεre la (DEDEYERI / "DDR"), o baarajεkulu be sigi senkan.

- Jεkulu in ni Benkansεben waleyali kolosilijεkulu b'u bolo di jωgon ma ka baara ke ;
- Jamanakuntigisariyasεben βena jεkulu in κωωmωgow pereperelatige, u ka baara ani jεkulu in lataamacogo. Jεkulu in βena baara ke jamanakuntigi ka nεmωgowya κωω. O βena mωgo faamuyalen sugandi walasa o ka ke jεkulu in kuntigi ye;

- DEDEYERI / “DDR” koɲenajekuluw beɲa ke politibaara kulu wasalen do ye ani baarakɛjekulu faamuyalenw, minnu be je ka baara ke an’u bolofara minnu be sigi maraw koɲo ;
- Koɲenabɔjekulu faamuyalen bolofaraw moɲow be ke moɲo faamuyalenbaw ye ani soɲodasiw ni kana tigilamoɲow, kolabennaw ni “Pilatifoɲmu” toɲolamoɲow, ani minisiriso doɲw, ani sigidaw toɲolamoɲow ;
- Tile 120, bolonɔbila ko benkansɛben na, DEDEYERI / “DDR” jekulu ni benkansɛben waleyali koɲsilijekulu ka baarakɛɲoɲɔɲa koɲo, DEDEYERI / “DDR” kama, beɛ sen be min na, o be baarabolodasɛben joɲjoɲ laben beɛ be diɲe ni min ye, o bolodali in be tali ke musakakow fana na;
- DEDEYERI / “DDR” jekulu be deɲe soɲo feɛreko siratige la ka bo MINISIMA yoɲo ani baarakɛɲoɲɔɲ wɛɛw.

IV. Keɛbolow ni lakanabagaw walanwalanni kokura ka taa sigidaw la

Tile 60, bolonɔbila ko benkansɛben na , MOKU / “MOC” (be teɲe SETEYESI / “CTS” ka sira fe) be baarabolodasɛben dajira Benkansɛben waleyali koɲsilijekulu ka Baarakɛjekulu bolofara la kanako la, baaradolodasɛben ani waatiboloda joɲjoɲ min be tali ke keɛbolow ni lakanabagaw labennen kura walanwalanni na Mali koɲɔfɛla la.

- O baarabolodasɛben n’a waleyali saratiw, olu sinsinnen be baarabolodasɛben wɛɛ waleyali kan, n’o ye kana labenw ye, minnu ka kan ka ke koɲɔn fe, n’u b’u janto sigida n’a lamini na, siranɲekow ani haminakow, minnu be tali ke kanako la ;
- Soɲodasikulu minnu mana laben k’u bila ka taa baaradaw la, u ka baarakɛminɛnw dafelen be di u ma, wa u doni mume be ta Mali jamana ɲemɔɲow fe musakako nasira fe ;
- Keɛbolow ni lakanabagaw labennen kokura, olu walanwalanni be ke ka jamakuluw ka lakana sabati ani jamana koɲɔna basigi, jamana ka kelenya dansigi, jamana dancɛw koɲsili ani jama hawujalaw keɛli.

V. Yeɛma kuraw donni jamana lakana baara taabolow la

a. Tile 60, bolonɔbila ko benkansɛben na, jamanakuntigisɛben min be tali ERI-ESI-ESI / (RSS) Bulonba sigili la, yeɛma be don o koɲko la walasa ka do fara keɛbolo murutilenw toɲolamoɲow hake kan, minnu bolonɔ ka kan ka bila benkansɛben na, ani jamajekuluw kelenkelenna beɛ lajɛlen. Beɛ lajɛlen be ben yeɛma ketaw kan an’u waleyali bolodaliseben ;

- Tile 90, bolonɔbila kɔ bɛnkansɛbɛn na, ƐRI-ƐSI-ƐSI ka bulonba / “CN-RSS” bɛ mɔgo walima jɛkulu faamuyalen bila ka sɛgɛsɛgɛli kɛ kɛlɛboloko ni kanako kan, o bɛ kɛ ni baarakɛɲɔgɔnw ka dɛmɛ ye, dugumɔgɔw sen bɛ don a kumaw la, walasa ka yɛlɛma taabolo ɲɔɲɔnw jate minɛ ;
- ƐRI-ƐSI-ƐSI Bulonba / “CN-RSS” bɛ kana baarakɛla bɛɛ lajɛlɛn ka baaraw pereperelatigɛ ; n’o bɛ kɛ, janto bɛ kɛ yɔɔ dugukolow sigicogo danfaraw la bonya (dugubaw, dugumisɛnw, wulakɔɲɔnw, saharakungow, bolimafɛnw taasiraw, tɛmɛsira kɛrɛnkɛrɛnnɛnw minnu fɛ tɛmɛni ye wajibi ye, ani dancɛlakɛnɛw). Nin bɛɛ bɛ kɛ ka sinsin kɛ lapiniw fana kan (dugumɔgɔw lakanani, kiirisariya, mɔgɔminɛ ani sariyalanangiliw waleyali, kungotɲɛwalew kɛlɛli, hadamaden se tɛ wale minnu na, lakananibaaraw, tɲɛjirawalew faranɔgɔnkanni, sɛgɛsɛgɛliw, jamana dugukolo lakanani, dancɛw tɔɔtɔli, kunnafonɲini, kana baaradaw tɔɔtɔli n’a kɔlɔsili, adw...)
- ƐRI-ƐSI-ƐSI (RSS) Bulonba bɛ a ɔsiri kɛlɛbolow ni kana baaradaw sɛgɛsɛgɛli n’u kɔlɔsili sabatiko la fan bɛɛ, faabaw kɔɲɔ ani sigidaw la. A b’a ɔsiri fana walasa sariyaw ka labato.

b. Jamana kɔɲɔ polisi kura sigili senkan

Kalo 12, bolonɔbila kɔ bɛnkansɛbɛn na, jamanakuntigisariya bɛ ta min bɛ jamana polisi taabolo kura sigi senkan ani k’a ka baara pereperelatigɛ. A bɛ pereperelatigɛli kɛ fana polisi taabolo kura in ni kana cakɛda tɔw ni ɲɔgɔn ɔɛ. A b’a baarada labɛncogo dantigɛ, ka mɔgɔw tali saratiw jate minɛ, k’a kalanko ɲɛɲini, ani fana a bɛ siri sannacakɛda min na, an’a mara ni sɛgɛsɛgɛli kɛcogo.

c. Sigidakɔɲɔna lakanako hakilijakabo ɲɛmɔgɔyajɛkulu (SESEYɛLɛSI « CCLS ») sigili senkan

Tile 60, bolonɔbila kɔ bɛnkansɛbɛn na, Sigidakɔɲɔna lakanako hakilijakabo ɲɛmɔgɔyajɛkulu (SESEYɛLɛSI / « CCLS ») bɛ sigi senkan jamanakuntigisɛbɛn fɛ k’a fɔlɔ maraw kɔɲɔ, ani kominiw kɔɲɔ kɔfɛ (SESEYɛLɛSI / « CCLS » kelen bɛ sigi mara kelenkelenna kɔɲɔ, a dagayɔɔ bɛ kɛ mara faaba ye ; SESEYɛLɛSI kelen bɛ sigi komini kelen o kelen kɔɲɔ) ;

- SESEYɛLɛSIW / « CCLS » mɔgɔw ye kana ni kiiriko tigilamɔgɔw ye sigidaw la, ani polisi taabolo kura tɔgɔlamɔgɔw, sigidaw tɔgɔlamɔgɔw, sigidaw la laadalɲɛmɔgɔw, diinɛmɔgɔw, jamajɛkuluw mɔgo dɔw, musotɔnw ni denmisɛntɔn sen b’o la. SESEYɛLɛSIW . / « CCLS » b’u fɛlaw n’u ka ladilikanw di sigida ɲɛmɔgɔw ma ani lakanabagaw ; u b’u sendon

kunnafonifalenfalen na, ni ka mɔgow son hakili la ani ka sigidalamɔgow ka haminankow jate mine na.

- SESEYELESI be tonsigi ke, a dogoyalenba ye sije kelen ye kalo kono walasa ka kiimani ke kanako kan walasa ka ko ketaw dajira.

FARANKAN 3NAN : Baaraw ni poroze ketaw soroko, hadamadenyako ani seko ni donko yiriwali siratige la Mali koronfemaraw la waati surun, mankan ani kuntaala jan kono.

1.Waatifurancela dabaliw

I n'a fo, a jiralen be benkanseben tigeda waronan (VInan) kono cogo min ka jasin Furancewaati ma, nin baaraw ni porozew dantigera fan fila mɔgow fe ; u ka kan ka waleya teliya la k'a bo-bo jogon ko u nafa bonya fe, ka jasin mɔgow ma, degunba ye minnu soru Mali koronfekela sabu la.

1. Lakalikalanke ni baaradegekalan

- Ka san 2014 -2015 kalandayele laben Gawo ani Tumutu ni Kidali maraw kono ;
- Ka kalanyorow kunkankunnafoni bee lajere dafa mara kofolen ninnu bee kono ;
- Ka ni kura don kalandenw ka dumuniyow la kalanyoro 314 la kabini kalansow be dayele yoronin min na, o be ke ni dumuniw ni minenw laseli ye yow la ;
- Ka barika don kalanyorow lataamani na ni nin waleyaw ye :
 - Ka kalanyoro tijenen ladilan ;
 - Ka kalankeminenw lase kalanyorow la (tulonkeminen sen b'o la) ;
 - ka lakalikaramogow seginni lateliya Gawo ani Tumutu ni Kidali maraw kono ni ladiyalifere dow ye ;
- lakalidenw minnu ye se soru san 9nan jogondan na (n'o ye "Defu" ye) Gawo ni Tumutu maraw la, k'olu bee ka kalanyoroko jenabo ;
- ka lakalikaramogo minnu be saratisigibaara la, k'olu ta baara la furance in kono ;
- ka waatilatemekalanyorow sigi senkan ka minenw bila u kono ;
- lakaliden minnu ye BAKI / "Bac" soru, k'olu togow seben sannakalanso la ni ka jo u ka musakaw koru ;
- ka dugumogow lafaamuya, k'u wuli ka jo walasa u ka deme don denminenw, kerengerennnya la npogotiginin, seginni na lakaliw la duguw kono, degun soru la yoro minnu na;

- ka sene ni baganmara baaradegekalanyɔrɔ dɔ sigi senkan ani ka minenw lase u kɔnɔ Kidali ni Tumutu ;
- ka baaradegekalanyɔrɔ laben kura ye, sene yiriwali kama Gawo sahelɔ kɔnɔ.

2. Keneyako

- ka dɔ fara dɔgɔtɔrɔsow ka sew kan (Sɛsikɔmuw / “CSCom”, Seserɛfuw / “CSRef”, ani maraw kɔnɔ dɔgɔtɔrɔsobaw) ; k’o ke ni :
 - Baarakeminenw ni furaw laseli furakeli kama o yɔrɔ la,
 - Keneyaso minnu ka baara jɔlen don Gawo ani Tumutu ni kidali maraw la, k’olu ladilan ka baarakeminenw bila u kɔnɔ ;
- keneya tigilamɔgɔ minnu wullila ka bɔ u ka baarakeyɔrɔw la k’a sababu ke kele ye, k’olu ka seginni laben. O be ke ni ladiyalifɛɛɛw ye ,i n’a fɔ ka dɔ fara u ka kalosara kan, ani ka demɛ don u ma sigi ka nɔgɔya, ni k’u lakanani dabaliw sigi senkan ;
- ka keneya baarakɛla dɔw ta saratisigibaara la, k’u bila keneyasow la ka demɛdon baarakɛla tɔw ma walasa dugumɔgɔ bɛ lajɛlen ka se ka furakeli sɔrɔ nɔgɔya la ;
- ka don dɔw bila furakeli kɛrenkɛrennenw kama (dusukundimi furakeli, jɛdimi, “opereli”). O be ke maraw dɔgɔtɔrɔsow la jamana dɔgɔtɔrɔ faamuyalenw fɛ ;
- ka keneyasow lasɔrɔli nɔgɔya dugumɔgɔw bolo, o be ke ni demɛ ye wariko la, ka jɛsin dɛsɛbagatɔw ma ani mɔgɔ minnu bɔra kɔkan ka na ni se si t’u ye ;
- ka barika don fɛɛɛw la minnu bɛ tali ke banakunben ni banafurake la furakelijɛkuluw fɛ, minnu bɛ taama ka taa sigidaw la ;
- ka fɛɛɛw sigi senkan minnu bɛ tali ke farikololaje la banako nasira fɛ, banabaatɔ dɔw bilali ka taa dɔgɔtɔrɔsobaw la, ani ka demɛ don denmisenw ma baloko la, balokodɛsɛ damatɛmɛ bɛ denmisen minnu na ;
- ka fiɛbanaw kɔlɔsili matara mara saba kɔfɔlenw kɔnɔ ni dabali jɔnjɔnw ye ;
- ka baaraw damine minnu bɛ tali ke keneyaso saba jɔli la kinw kɔnɔ Gawo, Tumutu ani Kidali. Keneyaso ninu kɔnɔ demɛ bɛ don dugumɔgɔw ma walasa k’u ka furakeliw nɔgɔya.

3. Jiko

- Ji sɔrɔyɔw minnu tijɛnen don, k’olu ladilan (pɔnpekɔlɔnw, baganminkɔlɔnw)
- ka pɔnpekɔlɔn dɔ sen Kidali ;
- ka pɔnpekɔlɔn dɔ sen Gawo ;

- ka kolon ni jibonton do sen Tumutu ;

4. Ka ni kura don sigidaw ka sorosiraw la

- ka demε ke dugumogow ye sene ni baganmarako siratige la. O demε taabolow ye :
- Ka ni kura don baaraw la, minnu be tali ke duw ni dugumogow ka cike la ;
- Ka baganw ka banakunbenfurajiw dili an'u furakeli kanpaniw laben ;
- Jidonmansin minnu be senedugukolo labennenw kan n'u te baara ke, k'olu ladilan ;
- Ka nafasorobaaraw sigi senkan musow ni denmisenw ye sene, baganmara, jagomisεn, monni ani bololabaara siratige la.

Baaraw waleyali saratiw :

- Gofereɓaman ye lahidu ta ka nin baaraw ni poroze kofolenw waleya jɛlenya konɔ ani baarakejogonw ka bolodijogonma konɔ. Dugumogow fana sen be baara bee lajelen na ;
- Gofereɓaman ye lahidu ta ka nafolo ni baarakelaw bila baaraw ni poroze waleyali kama, a be se ka demε jini dije demedonnaw fe ;
- Kolɔsilijekulu bolofara min jɛsinnen be « Hadamadenya, sorɔ ani seko ni donko yiriwali » Baarakejekulu ma, o be baaraw ni poroze waleyali kolosi, k'u kiime waati ni waati. Baarajekulu mogow bεna ke, fanw togolamogow ni Fokabenna. Fanw togolamogow be ke mogow kelen de ye. A be se ka demε jini mogow fe min ka demε be baara nogoya.. A be kiimenitonsigiw ke, o be ke Fokabenna ka lajini konɔ ;
- A nininen be dijeselekanaani tonbaw fe u k'u jeniworɔ fin n'u ka demε ye baaraw ni poroze ninnu waleyali la ;
- Gofereɓaman be lahidu kerenkerennen ta, mogow laafulenw lakanani, u demeni n'u ka jetaa kama i n'a fo denmisen minnu ye dutigiw ye, falatow, denmisen hakilitjɛnenw, cesamusow, muso dutigiw, denmisen minnu be yerεmabila la, farikolo ni hakili la lujuratow, ani dowerεw.
- Baaraw ni poroze waleyataw ni baara teliman bolodalen minnu be senna n'u be tali ke hadamandenw haminakow nogoyali la, te jogon degun. Olu ye baaraw ye, minnu be tali ke sorɔ yiriwali la, ka caman bo faantanya la walasa dijeselekanaani tonba ye lajini minnu ke ka taa san 2015 yiriwaliko nasira fe, olu ka se ka tiime.
- Fan bee mogow b'u yerεmine waleya kelɛli la, waleya min be se ka baaraw ni poroze keli yoboyaba walima k'u bali.
- Fan bee mogow b'u kandi k'a to jamana ka baarakelaw, baara dilen be mogow minnu ma ani hadamadenyakow baarakelaw, olu ka se ka worow lasoro kasoro geleya foyi ma don a la ni k'u lakana.

II. Dabali tigɛtaw kuntaala mankan ni kuntaala jan kɔnɔ

Yiriwali fɛɛɛ kɛɛɛnɛɛɛnɛn min kofɔlɛn bɛ bɛnkansɛbɛn tigɛga naaninan (VInan) kɔnɔ, n'ɔ bɛ tali kɛ Kɔrɔnfɛla yiriwali la sɔrɔ, hadamadenya ani seko ni dɔnko siratigɛ la, o hukumɔ kɔnɔ, baarabolodalen kɛɛnɛɛnɛnɛnw minnu bɛ tali kɛ san caman nan, olu bɛnan labɛn. Baara minnu bɛna kɛ, olu de bɛna walanwalan ni cogo la :

Togodaw yiriwali, dunkafa sabatili ani sigida n'a lamini lakanani sira fɛ, baara minnu bɛna kɛ, olu filɛ :

- ka dɛmɛ kɛ ka jɛsin sumansilabɛnnaw, angɛɛdilannaw ani sɛnɛ kɛfɛn tɔw dilanbagaw ma ;
- ka dɛmɛ kɛ ka jɛsin baarajɛdon cakɛda ma walasa u ka se ka si jumanw dilan falɛnfɛnko ni baganko siratigɛ la ;
- ka baganfurakɛ yiriwa ni baganfurakɛyɔrɔw ladilanni ye maraw kɔnɔ ani sigidaw la ;
- ka baganfurakɛyɔrɔw jɛnsɛn kosɛbɛ mara kelenkelenna kɔnɔ ;
- ka baarakɛminɛnw ni bolifɛnw lasɛ baganfurakɛyɔrɔw la ani ka dɛmɛdon walasa kɛlɛ ye baganfurakɛdɔgɔtɔrɔ minnu wuli ka bɔ u nɔ na, olu ka se ka segin ;
- ka jɛgɛmarakɔninw, jɛgɛmarasansaraba fogontaw yiriwa ani jɛgɛ bilali babolow la ;
- ka dumuni lasɛ mɔgɔw ma, balodɛsɛ kɔlɔlɔw ka jugu mɔgɔ minnu ma kosɛbɛ,;
- ka dɔ fara jamana ka dabali tigɛtaw kan walasa a se k'a jɛniyɔrɔ fin dɛmɛ na ka jɛsin dɛsɛbagatɔw ma nin balodɛsɛ juguman kɛra.
- ka barika don lasɔminifɛɛɛw la walasa gɛlɛya dɔw ka se ka kunbɛn baloko sira fɛ ;
- ka barika don sew la, jamana ka sumanmara ani komini kɔnɔ sumanmara la ;
- ka balo lasɛ dɛsɛbagatɔw ma minnu ka degun ka bon kosɛbɛ ;
- ka nɔgɔya don taakasegin na sumansɛnyɔrɔw ni yɔrɔ tɔw cɛ balokodɛsɛ bɛ minnu na ;
- ka dɛmɛ kɛ baganw labugunni n'u sannifeere la;
- ka cɛncɛn tonni kɛlɛ Ba Jaciba n'a bolofaraw kɔnɔ, dalaw, kɔw ani jibolisiraw;
- ka jiriw turu baw ni kɔw dawolow la ; ka suguya kɛɛnɛɛnɛnɛnw turu dɔgɔ jɛnitaw bɛ bɔ minnu na ani jiribaarataw ;
- ka kungosogow n'u dagayɔrɔw lakana walasa ka yɔrɔlayaala (« turisimu ») sɔrɔ yiriwa ;
- ka tɔnkɛlɛ don ba la ;
- ka dɛmɛ kɛ ka jɛsin jinini ma sɛnɛ ni baganmara siratigɛ la.

Togodabaaraw sɔrɔ yiriwali siratigɛ la, baara minnu bɛna kɛ, olu ye:

- ka denmisɛnw ni musow an’u ka tɔnw labɛn k’u sendon sɔrɔ baaraw la jamakuluw ka kenyeɛye hukumu kɔnɔ ;
- ka nafasɔrɔbaaraw yiriwa denmisɛnw ni musokuluw ye ;
- ka demɛdon baarada mankaninw sigili la senkan sigidaw la walasa ka sɔrɔ sabati sigida la ani ka baarako nɔgɔya ;
- ka do fara denmisɛnw ni musow ka sew kan n’u bɛ tali kɛ sigida makɔɲɛfɛnw n’a haminakow kan;
- ka demɛ kɛ ka ɲɛsin “koperatifuw” ni cakɛdaw ma, minnu bɛ se ka baara di mɔgɔw ma, o demɛ bɛ se ka wari walima fɛn wɛrɛ ye min bɛ tali kɛ sigida haminakow la.
- ka kalan kɛ mɔgɔw kun ani ka demɛ don walasa do ka fara yeɛyebaarakɛlaw ka sew kan. O demɛ ɲɛsinnen don mɔgɔw ma minnu yeɛ ye nafasɔrɔbaara sigi senkan ;
- ka bololabaarakɛlaw demɛ n’u labɛnko ɲuman walasa u ka se ka nafaba sɔrɔ u ka baaraw la;
- ka bololabaarakɛlaw ka yɔrɔ kɛrɛnkɛrɛnnenw (bugufiyɛw) jo Mali kɔrɔnfɛmara bɛɛ la ;
- ka dabali tige walasa juru ka sɔrɔ ani baarakɛminɛnw ;
- ka fɛn falɛfalɛn kɛnɛw sigi senkan, ani doɲɔfiyɛw (“fuwari”) fankɛlɛnfɛjamanaw ka donɲɔgɔnna kama ;
- demɛniporogaramu labɛnni ka ɲɛsin baarada mankaninw sigili la senkan denmisɛn minnu tilala kalan na ani musow tɔgɔla ani porogaramu wɛrɛ fana bɛ sigi senkan ka ɲɛsin denmisɛnw ma. O porogaramu kun ye ka baaradegekalan kɛ denmisɛnw kun minnu ma se ka kalan laban ani minnu ma don kalan na, ka tila ka demɛ kɛ u ye walasa u ka se ka baara kɛ u yeɛ ye sigidaw la.
- Ka do fara bololabaarakɛlaw ka sew ni baara ɲuman kan bololabaaradaw yiriwali ni baaradegekalan ye ;
- ka nafasɔrɔbaaraw sigi senkan;
- baara tɛ taa fɛn minnu kɔ, k’olu sɔrɔli nɔgɔya ani ka dabaliw tige walasa sannifeere fana ka nɔgɔya ;
- ka nafasɔrɔsiraw yiriwa minnu bɛ tali kɛ seko ni donko la, ɲɛnajɛw ani seko ni donko bololafɛndilannenw ;
- ka barika don jurumisɛndoncakɛdako la ;
- ka barika don dugujukɔrɔnafolobɔ la an’a nafabɔli kɔrɔnfɛmaraw la.

Sirabaw dilanniko la, kɛtaw ye :

Nin sirabaw bɛ dilan :

- Kidali ni Gawo ani Tumutu bila Saraha Siraba la ;
- Gawo - Burɛmu - Tawusa
- Burɛmu - Kidali ;
- kidali - Timiyawini (Alizeri dance la) ;
- Anefisi - Tesaliti - Borodizi Bazi Mokutari ;
- Kidali - Menaka ;
- Ansongo - Menaka - Anderanbukani ka taa an ni Nizeri dance la ;
- Goma kura - Tumutu ;
- Duwanza - Tumutu ;
- Duwanza)- Gawo (ladilanni) ;
- Gosi - Guruma - Ararusu
- siramisen Bore - Koriyanze - Aka
- siramisen Muniya - Jafarabe - Ja -Tenenku - Yuwaru ;
- siramisen Andelimani ka taa an ni Nizeri dance la ;
- siramisen Ansongo - Tesiti ka taa an ni Burukina dance la ;
- Lere - Fasala.

- pankurunjiginyorow dilanni Kidali, Tasaliti, Tawudeni, Menaka ani Gundamu ; Gawo ta ye ladilanni ye ;

- ka tilelakuransow ani gazuwalimansin kuransow dilan nin yorow la: Tumutu, Gundamu, Dire, nafunke, Gawo, Menaka, kidali, Tesaliti, Guruma Arawurusi, Ansongo, Tinesako, Abeyibara, Burɛmu, Duwanza, Tenenku, Yuwaru ani Lere.

- ka Korɔnfɛla mara sabaw siri saharajamanaw ka gazitemesira poroze la.

- ka jikankurunjyoro laben Banba, Dire ani Yuwaru.

Nogɔba donni kama hamadenya sabatisiraw la, baara minnu bɛna ke, olu ye :

- ka taa ni baaraw ye, minnu bɛ tali ke dogɔtoroso tɛnenenw na, ani ka kuraw jo ka baarakeminɛnw bila u konɔ;

- ka dogɔtorosoba jo Kidali ni Menaka;

- kalanden minnu bɛ korɔn fe, ka nogoyaba don olu ka kalan demeni wari ("burusiko") la ;

- ka barika don furakeli nogoyali la saharajamana konɔ ; o la, ka to ka furakelijekuluw bila ka taa banakunbenfurakeli ni banaw furake a yorow la;

- ka dabaliw tige walasa furakeli fɛɛɛ kura ka ke dogɔtorosow la ani ka furakeli kunfolow ka sorɔ sigida la ;

- ka lakoliso kuraw jɔ Tumutu ni Gawo ni Kidali maraw la i n'a fɔ lakolisojɔyɔrɔw jateminɛsɛbɛnw y'a boloda cogo min ;
- ka demɛdon walasa lakolidenw ka dumunikeyɔrɔw ka baara kɛ a cogo la ;
- karamɔgɔ numanw ka lakolisow labɔ ;
- kalandenw ni karamɔgɔw ka kalankɛminɛn dafalenw sɔrɔ ;
- ka kunnafoni ni lafaamuyaliporogaramu sigi walasa denmisenninw ka kalan laban, kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la musomanninw ;
- ka barika don iniwɛrsite bolofaraw jɔli la kɔrɔnfɛmaraw la ni kalan suguyaw ye minnu bɛ tali kɛ mara kɔfɔlenw kelenkelenna haminakow la ;
- ka barika don sanfɛkalan yiriwali la kɔrɔnfɛmaraw la ni kalansoba dɔw jɔli ye ;
- ka kidali, Tumutu ani Gawo baaradegekalanyɔrɔw ladilan ;
- ka foroba cɛmancɛ kalanyɔrɔ "lise tɛkini" dɔ jɔ mara kɔfɔlenw kelenkelenna na;
- ka baaradegekalanyɔrɔ dɔ jɔ mara kɔfɔlenw sɛrikili kelen o kelen na ;
- ka ji saniyalen lase dugumɔgɔw ma, se tɛ minnu ye ni gɛlɛya kunbɔra ;
- ka ni kura don « worobineko » la Gawo dugu kɔnɔ ;
- ka ni kura don « worobineko » la Tumutu dugu kɔnɔ ;
- ka kanali sen ka bɔ Eseri ka taa Ini Tebizazi ka taa Kidali.

Seko ni dɔnko ye, baara bolodalenw, olu ye :

- baarada minnu bɛ maraw ni sɛrikiliw kɔnɔ, k'olu ladilan ani ka demɛ kɛ u ye ; seko ni dɔnko so minnu bɛ Tumutu ni Gawo ani Esuku, olu fana bɛ ladilan ani k'u demɛ ;
- ka barika don ninini na dakunw kan, minnu bɛ tali kɛ seko ni dɔnko la, halalafɛnko, seko ni dɔnko nafasɔrɔsiraw sabatili la ;
- ka barika don seko ni dɔnko baarakɛlaw ka donjɔgɔnna n'u ka hakilifalenfalen na ni walew kurayali ye kɔrɔnfɛmaraw la i n'a fɔ dɔgɔkunkelenjɛnɛjɛw an'u jɔgɔnnaw.